

Fakulta
tělesné kultury

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA (magisterská)

Část státní závěrečné zkoušky:	Didaktika aplikovaných pohybových aktivit
Studijní program:	Tělesná výchova a sport, kinantropologie
Studijní obory:	Aplikovaná tělesná výchova Aplikované pohybové aktivity

Očekávaný průběh SZZ: Student losuje vždy dvě otázky. Jedna otázka/okruh je z obecně formulovaných otázek 1–11. Druhá otázka pak z kategoriálně pojatých disciplín otázek 12–29. Kromě názvu otázky/okruhu je v dostatečném předstihu na oficiálních webových stránkách FTK studentovi předložen i očekávaný rámec témat, která okruh obsahuje. Při SZZ si tedy student losuje konkrétní otázku s číslem, korespondující s názvem okruhu již bez očekávaného obsahu sdělení (viz níže).

Popis okruhu představuje očekávaný obsah sdělení, avšak více než memorování tohoto obsahu komise očekává analyticko-syntetický přístup, celkový přehled, prezentaci způsobu uvažování, teoretický nadhled s praktickými aplikacemi. Student nemusí (ale může) představit navržený obsah okruhu v souvislostech a propojeních, případně může otázku pojmout i odlišným svým vlastním způsobem.

Poznámka: Pro zjednodušení je v okruzích SZZ uváděn termín osoby s postižením. Lze jej ale chápat širším způsobem také jako osoby se zdravotním znevýhodněním, dlouhodobým onemocněním či jinými obdobnými limity, které mají vliv na realizaci pohybových aktivit.

Otázky

- Otázka 1:** Aplikované pohybové aktivity – charakteristika oblastí působnosti.
- Otázka 2:** Aplikované pohybové aktivity jako kinantropologická vědní disciplína.
- Otázka 3:** Historiografie aplikovaných pohybových aktivit.
- Otázka 4:** Systémová podpora aplikovaných pohybových aktivit.
- Otázka 5:** Poradenství v oblasti aplikovaných pohybových aktivit.
- Otázka 6:** Diagnostika v aplikované tělesné výchově.
- Otázka 7:** Význam pohybových aktivit v celoživotním kontextu.
- Otázka 8:** Podpora rodin pro účast a modifikace v aplikovaných pohybových aktivitách.
- Otázka 9:** Legislativa a advokacie práv v aplikovaných pohybových aktivitách.
- Otázka 10:** Transformace VŠ studia v aplikovaných pohybových aktivitách, organizace v ČR a ve světě.
- Otázka 11:** Uplatnění aplikovaných pohybových aktivit ve vztahu k sociálním službám.
- Otázka 12:** Možnosti intervencí v aplikovaných pohybových aktivitách u osob s tělesným postižením a dlouhodobým onemocněním.
- Otázka 13:** Možnosti intervencí v aplikované tělesné výchově.
- Otázka 14:** Možnosti intervencí v aplikovaných pohybových aktivitách u osob s vícečetným postižením.
- Otázka 15:** Aplikovaná tělesná výchova na školách a ve třídách primárně určených pro žáky se souběžným postižením více vadami.
- Otázka 16:** Rehabilitační tělesná výchova a uplatňování prvků terapeuticko-formativních přístupů v aplikované tělesné výchově.
- Otázka 17:** Aplikovaná tělesná výchova na školách a ve třídách primárně určených pro žáky s mentálním postižením.
- Otázka 18:** Možnosti intervencí v oblasti aplikovaných pohybových aktivit u dospělých s mentálním postižením.
- Otázka 19:** Možnosti intervencí v oblasti inkluzivní TV u dětí a žáků s mentálním postižením a poruchami autistického spektra.
- Otázka 20:** Možnosti intervencí v oblasti APA u osob se sluchovým postižením.
- Otázka 21:** Specifika komunikace s osobami se sluchovým postižením v prostředí sportu a dalších pohybových aktivit.
- Otázka 22:** Možnosti intervencí v ATV u žáků s vývojovou poruchou pozornosti a chování.

- Otázka 23:** Možnosti intervencí v oblasti APA u žáků s poruchami chování či prvky disociálního až antisociálního chování.
- Otázka 24:** Možnosti intervencí v oblasti aplikované tělesné výchovy u osob s narušenou komunikační schopností.
- Otázka 25:** Konkrétní prvky uměleckých terapií a programů využitelných v prostředí TV žáků s vývojovými poruchami učení či chování, narušenou komunikační schopností.
- Otázka 26:** Intervenční programy pro rozvoj psychomotorického vývoje.
- Otázka 27:** Možnosti intervencí v oblasti aplikovaných pohybových aktivit u osob se zrakovým postižením.
- Otázka 28:** Možnosti intervencí v oblasti ATV u žáka se zrakovým postižením.
- Otázka 29:** Sportovně-kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením.

Okruhy

Okruh 1:

Aplikované pohybové aktivity – charakteristika oblastí působnosti (aplikovaná tělesná výchova, komprehensivní rehabilitace, volný čas, sport). Empowerment, naučená bezmocnost a další koncepty ve vztahu k aplikovaným pohybovým aktivitám. Význam pohybových aktivit v životě osob se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním. Kvalita života, životní styl. Význam PA v sociálním začlenění.

Okruh 2:

Aplikované pohybové aktivity jako kinantropologická vědní disciplína – její cíle, předmět zájmu, specifika ve vztahu k ostatním disciplínám ve speciální pedagogice i kinantropologii. Model funkčních schopností a postižení dle ICF 2001 a jeho propojení s konceptem aktivního životního stylu a aplikovaných pohybových aktivit.

Okruh 3:

Historiografie aplikovaných pohybových aktivit. Vývoj v oblasti školní TV ve školách pro žáky s různým druhem postižení, zdravotně orientovaných léčebných systémů, organizovaného sportu i volnočasových aktivit u nás i ve světě. Současnost APA; desatero pro pracovníky v APA; kompetenční rámec pedagogických pozic v APA; významné mezinárodní (THENAPA, EIPET, EUSAPA) a národní projekty v APA (www.apa.upol.cz); časopisy zaměřené na tematiku APA.

Okruh 4:

Systémová podpora aplikovaných pohybových aktivit na úrovni mezinárodní, státní, komunální (systém financování, významné relevantní strategické dokumenty a jejich naplňování). Příklady zahraničních zkušeností v oblasti propojování jednotlivých resortů – Beitostolen health sport center (Norsko), finský systém APA specialistů v resortu sociálním na úrovni obcí, Aspire Leisure Centre (VB), Cara Centre (Irsko), Steadward Centre (Kanada), National Center on Health, Physical Activity and Disability (USA). Příklady organizací zabývajících se uplatňováním pohybových aktivit v kontextu komplexní rehabilitace v ČR – Centrum Paraple, psychiatrické léčebny, Rehabilitační ústav Kladruby, Rehabilitační ústav Hrabyně.

Okruh 5:

Poradenství v oblasti APA. Úloha konzultantů APA ve speciálněpedagogickém systému. Kompetence pedagogických pracovníků zaměřených na aplikované pohybové aktivity a poradenství (učitelé, asistenti pedagoga, speciálněpedagogičtí poradci, pedagogicko-psychologické poradenství). Poradenství v oblasti aplikovaných pohybových aktivit jako součást sociálně rehabilitačního a zdravotnického systému. Postupy (kroky) při plánování, tvorbě a realizaci individuálních vzdělávacích plánů pro tělesnou výchovu a další pohybově orientované programy.

Okruh 6:

Diagnostika, evaluace, klasifikace, hodnocení, zpětná vazba v inkluzivní tělesné výchově a v tělesné výchově na školách a ve třídách primárně určených pro žáky se SVP. Význam diagnostiky pro vytváření individuálních vzdělávacích plánů v inkluzivní tělesné výchově. Konkrétní případy diagnostických nástrojů relevantních pro školní tělesnou výchovu v inkluzivním i segregovaném prostředí. Podoba a limity konkrétních technik a možnosti propojení a komparace (triangulace) dat.

Okruh 7:

Význam pohybových aktivit v celoživotním kontextu u osob s postižením (specifika psychomotorického vývoje, vysvětlení termínů jako je psychomotorika, sociomotorika, senzomotorika, hrubá a jemná motorika). Specifika, se kterými je možné se v praxi setkat při komparaci osob s vrozeným nebo získaným postižením v kontextu zapojení se do aplikovaných pohybových aktivit. Pohybové aktivity a jejich zdravotní kontraindikace u vybraných cílových skupin.

Okruh 8:

Podpora rodin při pohybové aktivizaci, rekreaci a začlenění do školní tělesné výchovy (argumentace „proč ano“). Modifikace jako základní paradigma APA (hledání „jak na to“). Postupy (STEP model, TREE model), organizační formy, principy, příklady při modifikacích a zapojení žáků se SVP do společných pohybových programů. Charakteristika stupňů zapojení do společných pohybových programů v kontextu školní tělesné výchovy (aplikované tělesné výchovy) u žáků se SVP (Block). Potenciální propojení těchto stupňů v kontextu zdravotně orientovaných cvičení (rehabilitační a zdravotní tělesná výchova, ergoterapie, fyzioterapie), sociální péče (význam aplikovaných pohybových aktivit při vytváření a naplňování individuálních plánů v oblasti sociálních služeb), ve společném vzdělávání na školách a školských zařízeních. Modifikace pedagogického přístupu, úpravy prostředí, úpravy pomůcek pro TV, sport a volný čas.

Okruh 9:

Legislativa a advokacie práv osob s postižením v kontextu aplikovaných pohybových aktivit, práva na sport, volný čas a vzdělávání. Problematika uplatňování uvolňování z tělesné výchovy. Podpůrná opatření pro vzdělávání v kontextu školní tělesné výchovy. Legislativní limity pro účast dětí, žáků i dospělých osob s postižením v pohybových aktivitách.

Okruh 10:

Transformace VŠ studia v oblastech APA, příprava odborníků v APA v Českých zemích. Vzdělávání odborníků v APA v EU (Finsko, Belgie, Irsko, Polsko, Velká Británie aj.), USA, Kanadě. Odborné a vědecké organizace v APA ve světě a ČR. Charakteristika organizací zabývajících se sportem (příklady organizací zastřešujících více sportů dle typu postižení sportovců jako je ČPV, IPC, SOI, ale i organizace jednotlivých sportů), podporou pohybových volnočasových aktivit (př. Cesta za snem, Černí koně, No foot no stress, Adapted a celá řada dalších) nebo obojím (České para plavání, Česká asociace Sport pro všechny) a významné mezinárodní i národní akce (Paralympijské hry, Deaflympijské hry, Global games, Hry speciálních olympiád, Sportovní hry seniorů, Trisome games).

Okruh 11:

Uplatnění aplikovaných pohybových aktivit ve vztahu k sociální rehabilitaci, sociálnímu začleňování, aktivizačním a odlehčovacími službám. Motorika jako podmínka sociálního začleňování i kritérium stupně závislosti. Limity uplatňování norem v sociální oblasti ve vztahu k větší podpoře pohybové aktivity osob s postižením.

Somatopedie

Okruh 12:

Možnosti intervencí v oblasti APA u osob s tělesným postižením a dlouhodobým onemocněním. Sportovně-kompenzační pomůcky pro osoby s tělesným postižením a znevýhodněním. Potenciální zdravotní kontraindikace pohybových aktivit v TV u žáků s konkrétními zdravotními limity. Konkrétní příklady řešených oblastí a typů zdravotní TV – úroveň školní, pojetí celoživotní, pohybové aktivity seniorů.

Okruh 13:

Možnosti intervencí v oblasti ATV, včetně inkluzivní TV u osob s tělesným postižením a dlouhodobým onemocněním. Modifikace a konkrétní úpravy při obsahovém zaměření žáků s postižením na psychomotorické, pohybové a sportovní hry, gymnastiku, atletiku, plavání, úpolové aktivity aj.

Vícečetná postižení

Okruh 14:

Možnosti intervencí v oblasti APA u osob s vícečetným postižením. Představení konkrétních pohybových činností pro osoby s hluchoslepotou, poruchami autistického spektra (v kombinaci s mentálním postižením), osob s mentálním postižením a tělesným postižením (DMO) aj.

Okruh 15:

ATV na školách a třídách primárně určených pro žáky s vícečetným – specifika ve vztahu k prostředí, organizaci, pomůckám, komunikaci. Základní charakteristika zdravotně orientovaných cvičení v TV, rehabilitační TV, spolupráce s fyzioterapeuty, ergoterapeuty apod.

Okruh 16:

Rehabilitační TV – konkrétní přístupy v prostředí školy, využívání prvků terapií ve vodním prostředí. Charakteristika další typů a prvků terapií – animal therapy, oblasti a nástroje taneční či jiných umělecky orientovaných terapií v prostředí ATV, využití prvků snoezelenu pro rozvoj motoriky.

Psychopedie

Okruh 17:

ATV na školách a třídách primárně určených pro žáky s mentálním postižením. Téma mezipředmětových vztahů a využitím pohybových aktivit pro rozvoj dalších předmětů v segregovaném školském prostředí.

Okruh 18:

Možnosti intervencí v oblasti APA u dospělých s mentálním postižením. Příklady programů realizovaných poskytovateli sociálních služeb osobám s mentálním postižením či s kombinací poruchy autistického spektra. Koncept psychomotorické terapie u osob s duševním (psychiatrickým) onemocněním.

Okruh 19:

Možnosti intervencí v oblasti inkluzivní TV u dětí a žáků s mentálním postižením a poruchami autistického spektra. Konkrétní příklady podpůrných opatření u těchto cílových skupiny. Úpravy prostředí, obsahu a organizace výuky školní TV pro efektivnější zapojení a účast dětí a žáků s mentálním postižením a poruchami autistického spektra.

Surdopedie

Okruh 20:

Možnosti intervencí v oblasti APA u osob se sluchovým postižením; sportovní organizace osob se sluchovým postižením; významné osobnosti z oblasti sportu osob se sluchovým postižením; specifika zapojení dětí a mládeže se sluchovým postižením do systému sportovní přípravy; kontraindikace pohybových aktivit u osob se sluchovým postižením.

Okruh 21:

Specifika komunikace s osobami se sluchovým postižením v prostředí sportu a dalších pohybových aktivit. Konkrétní postupy při organizaci pohybově orientovaných akcí, zajištění bezpečnostních opatření – voda, pobytová akce, lezení, lyžování. Prezentace minimálně 10 znaků (slov, slovních spojení) relevantních pro oblast školní TV.

Etopedie

Okruh 22:

Možnosti intervencí v ATV u žáků s vývojovou poruchou pozornosti a chování. Konkrétní pohybové činnosti s potenciálem pozitivního efektu využitelného u žáků s vývojovou poruchou pozornosti a chování a obdobnými diagnózami. Specifika v organizaci, úpravách podmínek a obsahu ATV u žáků s vývojovou poruchou pozornosti a chování.

Okruh 23:

Možnosti intervencí v oblasti APA u žáků s poruchami chování či prvky disociálního až antisociálního chování. Charakteristika ověřených přístupů k těmto cílovým skupinám – Hellisonův model výchovy k zodpovědnosti; outdoorově orientované programy jako např. wilderness therapy, využití zážitkově orientovaných programů pro formování osobnosti dětí, mládeže i dospělých; adventure therapy aj. APA ve vězeňství či dětských domovech se školou.

Logopedie

Okruh 24:

Možnosti intervencí v oblasti ATV, včetně inkluzivní TV u osob s narušenou komunikační schopností – rytmizace pohybu, umělecké a hudební prvky v ATV u těchto žáků, psychomotoricky a senzomotoricky orientované pohybové aktivit v ATV; příklady vhodných pohybových aktivit využitelných v ATV u žáků s narušenou komunikační schopností.

Okruh 25:

Konkrétní prvky uměleckých terapií a programů využitelných v prostředí ATV pro různé skupiny žáků – zejména žáků s vývojovými poruchami učení či chování, narušenou komunikační schopností.

Okruh 26:

Problematika laterality v motorickém pojetí školní TV. Intervenční programy pro rozvoj psychomotorického vývoje, kompenzace či reedukace deficitu psychomotorického vývoje. Možností intervencí u osob s vývojovými poruchami učení. Charakteristika diagnózy vývojová porucha koordinace (vývojová dyspraxie, DCD) a možnosti intervencí.

Okruh 27:

Možnosti intervencí v oblasti APA u osob se zrakovým postižením; sportovní organizace osob se zrakovým postižením; významné osobnosti z oblasti sportu osob se zrakovým postižením; specifika zapojení dětí a mládeže se zrakovým postižením do systému sportovní přípravy; kontraindikace pohybových aktivit u osob se zrakovým postižením.

Okruh 28:

Možnosti intervencí v oblasti ATV, včetně inkluzivní TV. Úpravy prostředí, podmínek, obsahu ve vztahu k zapojení žáka se zrakovým postižením v inkluzivní TV. Konkrétní podpůrná opatření pro žáky se zrakovým postižením v inkluzivní TV.

Okruh 29:

Sportovně-kompenzační pomůcky pro osoby se zrakovým postižením; moderní technologie a jejich aktuální vývoj ve vztahu k podpoře zapojení osob se zrakovým postižením do pohybově aktivního životního stylu.